

Republički fond za zdravstveno osiguranje
Prof. Dr Aleksandar Vuksanović, direktor

Ministarstvo zdravlja Republike Srbije
Prof. Dr Zoran Stanković, ministar

Ministarstvo zdravlja Republike Srbije
Dr Periša Simonović, državni sekretar

Agencija za lekove i medicinska sredstva Srbije
Mr. farm. spec. Tatjana Šipetić, direktor

Zamenica zaštitnika građana
Tamara Lukšić Orlandić

PREDMET: nova Lista lekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja i zanemarivanje potreba psihijatrijskih pacijenata mlađih od 18 godina

Poštovani,

U "Službenom glasniku RS" broj 1/12 od 11. januara 2012.godine, izašla je nova Lista lekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kao i Pravilnik koji je stupio na snagu od 19. januara 2012.godine.

Pošto radimo u Institutu za mentalno zdravlje čija se Klinika za decu i omladinu više od četrdeset godina bavi problemima mentalnog zdravlja dece i adolescenata, smatramo svojom profesionalnom i moralnom obavezom da reagujemo na nepravilnosti i diskriminišući stav prema deci i mladima sa veoma ozbiljnim problemima mentalnog zdravlja koji se novom listom lekova čini. Obrazloženje našeg stručnog stava:

1. Lek risperidon u formi tableta je na A listi za sledeće indikacije: shizofrenija, shizotipski poremećaji i poremećaji sa sumanutošću (od F20-F29); prolazna psihotična stanja kod organskih poremećaja (F00.0, F06.0, F06.2,F06.9); bipolarni afektivni poremećaj (F31) i tada se participacija - **ne plaća**. Međutim, ni u ovoj listi, niti u prethodnim listama, nije predviđena mogućnost da se risperidon daje i za sledeće indikacije: a) pervazivni razvojni poremećaji–dečji autizam (F84-F84.9) i b) mentalne retardacije (F70 - F73). Za ove poremećaje, na žalost, ne postoji kauzalni lek, ali se lekom risperidon dosta dobro kupiraju *simptomi* ovih poremećaja kao što su: napadi besa, auto i heteroagresivnost, preterana motorna aktivnost itd koji ometaju funkcionisanje ove dece, njihovih porodica, kao i celog socijalnog okruženja.

2. Rispolept solucija (rastvor) se isključivo može propisivati samo na osnovu mišljenja **tri lekara** i za A i za A1 listu i to samo za dijagnoze navedene u Službenom glasniku i Pravilniku od januara 2012. godine (F20-F29; F31, F00.0,F06.0,F06.2 i F06.). Uz to, postavlja se ograničenje da se rispolept rastvor može propisivati samo deci uzrasta od 15-19. godine, uz mišljene tri lekara kada se participacija – ne plaća. Na Listi A1 Sol. Rispolept ide za iste šifre, uz mišljene tri lekara i - nema ograničenja u pogledu godina. Ali, tada se plaća participacija u iznosu 25% od cene (što je oko 1200.00 dinara za 100ml, i oko 500.00 dinara za 30 ml). Smatramo da je Fond ovom odlukom napravio diskriminaciju prema deci mlađoj od 15. godina, koja na žalost mogu takođe da obole od gore pomenutih bolesti. Mi ne vidimo profesionalnu, pravnu ili ekonomsku opravdanost ovakve odluke. Napominjemo da je risperidon u soluciji jedni antipsihotik nove generacije koji je u formi sirupa, i koji se može bez većih teškoća davati deci.
3. Risperidon solucija se vrlo često daje i veoma maloj deci sa ozbiljnim poremećajima iz kruga pervazivnih razvojnih poremećaja, zatim deci sa ozbiljnim hiperkinetskim poremećajima, kao i kod komplikovanih mentalnih retardacija s problemima ponašanja koje zahtevaju dodatni tretman. Za decu sa ovim teškim problemima roditelji moraju da plate punu cenu leka (naravno samo oni koji za bolesno dete u vreme velike ekonomske krize mogu da izdvoje i do 4.5000,00 dinara) jer RFZO prihvata samo gore pomenute šifre (F20-F29, F31, F00.0,F06.0,F06.2 i F06.9). Poseban problem su deca i mladi koje imaju teškoće prilikom gutanja lekova u obliku tableta i kod kojih je uzimanje solucije odnosno sirupa mnogo podesniji način.
4. Fluoksetin (Flunisan, Flunirin, 20mg) i sertralin (Zoloft, Setaloft, Sidata, Tragal, Asentra 50mg,100mg) - **antidepresivi**, stavljeni su na A listu samo za indikaciju opsesivno-kompulzivni poremećaj (F42) i to „samo kod dece na osnovu mišljenja psihijatra ili neuropsihijatra ili neurologa“, dok na A1 listi ostaju stare indikacije (F32, F33, F42, F50.2) sa istom napomenom „na osnovu mišljenja psihijatra ili neuropsihijatra ili neurologa“. U 2011. godine Republička stručna komisija za izradu i implementaciju vodiča dobre kliničke prakse Ministarstva zdravlja Republike Srbije izradila je **“Nacionalni vodič za depresije“** u čijem pisanju su učestvovali eminentni stručnjaci iz oblasti neuropsihijatrije, psihijatrije i dečje psihijatrije i gde je jasno istaknuto da je fluoksetin uz sertralin indikovani za tretman **depresije** kod dece i mladih. Zog toga smatramo stručno opravdanim da se za decu i mlade do 18 godina indikaciono područje proširi i za depresiju (F32, F33).

5. Takođe smatramo da bi Fond trebalo da uvaži i mišljenja specijalista dečje psihijatrije odnosno dečje neurologije (specijalizacije iz ovih oblasti postoje kao odvojeni programi od 1994. godine na Medicinskom fakultetu), te predlažemo da se za decu i mlade osim formulacije „na osnovu mišljenja psihijatra, neuropsihijatra ili neurologa“ koristi formulacija „na osnovu mišljenja psihijatra, dečjeg psihijatara ili neuropsihijatra ili neurologa i dečjeg neurologa“

Poštovani, nadamo se da ćete uzeti u razmatranje naše predloge (pre svega proširivanje indikacionog područja za primenu risperidona uz dopuštanja njegove primene i kod dece mlađe od 15 godina; proširivanje indikacionog područja za primenu antidepresiva fluoksetina i sertralina; mogućnost da te lekovi propisuju i dečji psihijatri i dečji neurolozi). Deca i mladi sa najtežim poremećajima mentalnog zdravlja često potiču iz porodica gde je nemoguće za participaciju izdvojiti i najmanju sumu novca, mnoga od njih su korisnici socijalne zaštite i nalaze se na smeštaju u ustanovama socijalne zaštite. Ovakvim odlukama RFZO-a dodatno se otežava situacija obolele dece i mladih (i njihovih porodica), koji su već pritisnuti teretom bolesti i stigme u socijalnom okruženju. Svesni smo da je cena nekih od preparata izuzetno visoka (npr. Sol Rispolept), ali kako je to u ovom momentu jedini oblik antipsihotika u ovoj formi, ne vidimo drugi načina sem da Vam skrenemo pažnju na postojeće nepravilnosti sa nadom da ćete iste korigovati u cilju očuvanja najboljih interesa dece i mladih.

S poštovanjem,

Prof. Dr Dušica Lečić Toševski

Direktor Instituta za mentalno zdravlje

Doc. Dr Smiljka Popović Deušić

Načelnik Klinike za decu i omladinu, pomoćnik direktora IMZ-a

Asist. Dr Milica Pejović Milovančević

Šef Kliničkog odeljenja za decu i adolescente

Dr Nenad Rudić

Šef Dnevne bolnice za decu i Odeljenja za specijalističko-konsultativne poslove

Dr Zagorka Bradić

Šef Dnevne bolnice za adolescente

U Beogradu, 06.02.2012.